

Z OBSAHU	Víry je třeba více než před padesáti lety. Homilie Benedikta XVI.	04
	Mučedníci komunismu	07
	Zápas o spásu duše. Tři říjnová jubilea	11
	Rok víry: Věřit jako křesťan	14

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého Karla Boromejského na jeho poslední synodě (1538–1584)

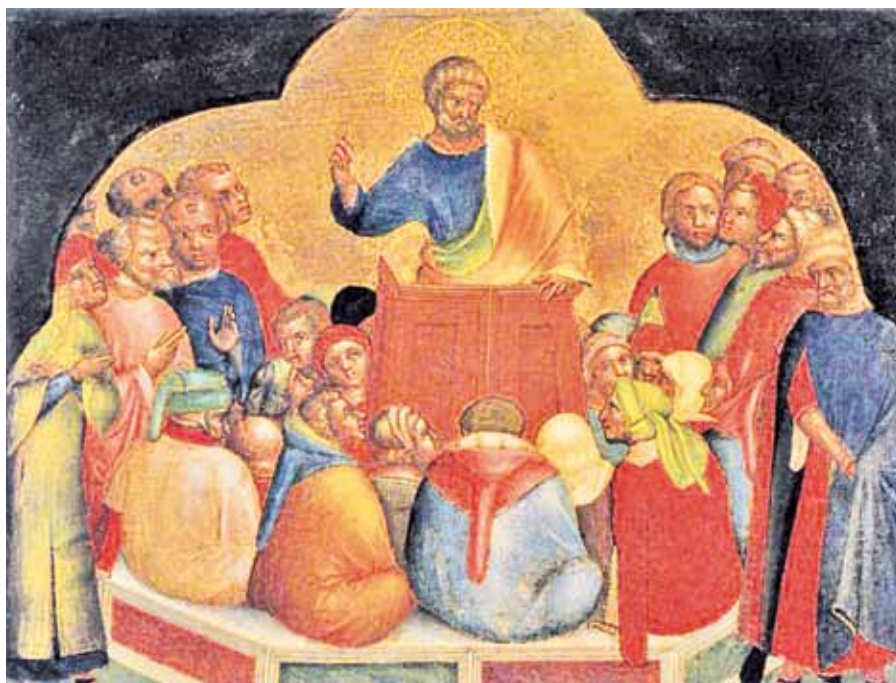
Jsme jistě všichni slabí, to připouštím. Ale Pán Bůh nám dává prostředky, které nám snadno přinesou pomoc, stojíme-li o to. [...]

Chceš, abych tě poučil, jak se můžeš zdokonalovat ve ctnosti, jak může tvá služba být Bohu milejší? Poslyš tedy, co ti povím. Jestliže se už v tobě vzňal nějaký ohníček božské lásky, nevydávej ho hned napospas, nevystavuj ho větru; nech zavřenou pec, aby nevychladla a nepozbyla tepla; to znamená: varuj se, jak můžeš, toho, co rozptyluje, zůstávej usebrán u Boha a vyhýbej se prázdným řečem.

Máš povinnost kázat a učit? Studuj a věnuj se tomu, co je nutné k řádnému plnění toho poslání. Snaž se kázat především svým životem a chováním, aby si lidé z tvých slov nedělali posměch a nekroutili hlavou, jestliže by viděli, že něco jiného říkáš a něco jiného děláš.

Máš na starosti péči o duše? Nezanedbávej přitom péči o sebe; nerozdávej se tak štědrě druhým, aby v tobě nic nezbylo pro tebe. Musíš samozřejmě myslet na ty, za které máš odpovědnost jako představený, ale dělej tak, abys přitom nezapomínal na sebe.

Chápejte, bratři, že nic není pro všechny služebníky Církve tak potřebné, jako vnitřní modlitba; má předcházet, provázet i následovat všechno, co konáme. *Budu zpívat, říká žalmista, a budu rozjímat.* Uděluješ-li svátosti, bratře, rozjímej o tom, co konáš; sloužíš-li mši svatou, rozjímej o tom, jaký dar přinášíš; modlíš-li se v chóru, rozjímej o tom, s kým mluvíš a co říkáš; zabýváš-li se vedením duší, rozjímej, jakou krví byly obmyty. *A ve všem, co děláte, projevujte lásku.* Tak budeme moci snadno překonat všechny těžkosti, jichž zakoušíme mnoho každý den – musí to tak být a patří to k našemu postavení; a tak budeme mít sílu rodit Krista v sobě i v druhých.

Lorenzo Veneziano: Petrovo kázání (1370). Foto: Wikimedia Commons

První krok k víře

Před dvěma týdny zahájil Svatý otec Benedikt XVI. Rok víry. Zdůvodnil to tím, že v současnosti na mnohých místech víra není dostatečně živá, že je v mnoha oblastech vlašná. Protože – podle jeho slov – k tomu, aby byla živá, musí hořet a zapalovat. Víra vychází z Boží iniciativy, ne z naší. My ji musíme jen přijmout, vytvořit pro ni dostatečné podmínky. V tomto smyslu je potřebné, abychom se všichni zamýšleli nejen nad svou osobní vírou, ale i nad vírou našich bližních, nad přítomností hříchu, který jí brání, nad společenskými předpoklady přijetí a pak i šíření víry. Proč je najednou tolik lidí nevěřících? Proč stále stoupá jejich počet? A to především v zemích, které kdysi byly převážně křesťanské? Je chyba i v nás, nebo jen u druhých? Je to jaké-

si nevyhnutné znamení doby, pokroku, nebo je to úpadek?

Platí, že v každém negativu se může najít i něco pozitivního. Jak říká svatý Pavel: „Víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému...“ (Řím 8,28). Jako křesťané bychom proto tento stav neměli brát jen jako znamení úpadku mravů a víry, ale měli bychom ho využít také pro prohloubení své víry a její zosobnění. Je to pro nás všechny výzva více vníknout do jejího bohatství a důsledněji ji aplikovat na svůj život.

Na druhé straně je to určitě i znamení momentálního úpadku lidské civilizace, projevující se rozpadem na jednotlivosti, oddělováním toho, co kdysi patřilo k sobě. Probíhá proces fragmen-

Dokončení na str. 2

Foto: TS ČBK

Čtrnáct pražských mučedníků blahořečeno

V sobotu 13. října 2012 bylo v pražské katedrále při mši svaté beatifikováno Čtrnáct pražských mučedníků. Slavnost celeburoval prefekt Kongregace pro blahořečení a svatořečení kardinál Angelo Amato SDB. Dopršil se tak proces, který trval přes 400 let.

Na začátku mše svaté, na níž bylo přítomno 6000 věřících, 250 kněží, nejméně 300 řádových bratří a sester a 4 kardinálové, byl reprezentantem Svatého otce přečten dekret o blahořečení a následně byly přineseny ostatky františkánů. Krátce poté se před návštěvníky naplněné katedrály rozvinul beatifikační obraz, který namaloval Tomáš Císařovský, a veřejnost jej v tuto chvíli měla možnost poprvé spatřit. Následovala mše svatá vzhledem k mezinárodní účasti sloužená v latině. „Blahoslavení mučedníci nechovali nenávisť, ale modlili se, pracovali a konali dobro. Byli pokornými svědky Kristovy lásky, jeho Kalvárie, jeho odpuštění. Jejich blahořečení vlévá do našich myslí a našich srdcí postoje pokoje, bratrství a radosti. Dnes je tolik třeba pokojného soužití a porozumění. Seberme to jejich semeno dobra a umožněme, ať se stane majestátním stromem, který přináší květy a plody usmířeného a bratrského lidství,“ řekl v homilii kardinál Angelo Amato. Celý text homilie přinášíme na straně 9.

Jak zdůraznil br. José Rodriguez Carballo, generální ministr řádu františkánů, beatifikace je důležitá i z toho hlediska, že je beatifikováno mezinárodní společenství. Dalším zajímavým prvkem je, že je blahořečena celá komunita a je zdůrazněn prvek její věrnosti Eucharistii. Bývalý nuncius v České republice kardinál Giovanni Coppa velmi srdečně pozdravil všechny přítomné. „Beatifikace je veliký dar, na který jsme čekali tolik let. Dnes se proces dovedl do šťastného konce a musíme být vděční Benediktu XVI. Je to znamení jeho náklonnosti, kterou chová k českému národu,“ dodal.

V odpoledních hodinách pak byla podepsána autentika a schrána s ostatky beatifikovaných mučedníků byla zapečetěna.

TS ČBK

Dokončení ze str. 1

tace, každý chce být samostatný a nechce na nikom záviset, a skoro ve všem se spoléhá na anonymní stát, který se o něj má postarat. Ze státu či z jeho globálních organizací se ale stal moloch, který je těžce pohyblivý, a dá se proto i lehko zneužívat. Neúměrné zadlužování je jedním z jeho rysů. Zmenšila se důvěra v bratra a neúměrně se zvýšila důvěra v instituce, která se ale po mnoha negativních zkušenostech, jak tyto instituce nejsou schopny řešit některé základní existenciální situace, opět vytrácí. Nacházíme se v jakési slepé uličce.

Kde je řešení? Snad jako první krok by pomohlo vyjít ze svého bezútešného individualismu a pokusit se více věřit lidem, zajímat se o ně, pomáhat jim, neuzavírat se před nimi. Kdo nezištně pomáhá potřebným, těžko se může stát nevěřícím. Důvěra mezi lidmi je nejlepší základnou pro víru, a z víry k Bohu se živí důvěra a láska k lidem. A všechno to, co škodí vztahu mezi lidmi, co je navzájem odcizuje, škodí i víře. Tohoto si začněme více všimnout, tam zaměříme svou pozornost, může to být pro mnohé první krok k víře.

*Mons. Ladislav Hučko
biskup Apostolského exarchátu
Řeckokatolické církve v České republice*

Zpráva o náboženské svobodě ve světě: každé tři minuty umírá jeden křesťan

Náboženská svoboda je stále porušována. V posledním roce se situace ještě zhoršila. Pouze jedna čtvrtina států plně respektuje lidská práva v této oblasti. Oběťmi pronásledování jsou nejčastěji křesťané. Statisticky každé tři minuty někdo položí život za víru v Krista, vyplývá z výroční zprávy o náboženské svobodě zpracované papežskou nadací Pomoc Církvi v nouzi (*Kirche in Not*).

V čele černého seznamu je opět Saúdská Arábie, Pákistán a Írán. Obecně platí, že náboženská svoboda je nejčastěji porušována v muslimských oblastech. V některých zemích světa se situace značně zhoršila během uplynulého roku, například v Tunisku, Libyi, Egyptě, Sýrii a Číně. Raport poukazuje také na stále silnější vliv islámských radikálů v afrických zemích, jako jsou Keňa, Mali, Nigérie nebo Čad.

Zpráva konstatuje také pozitivní jev, kterým je stále větší vědomí problému. Projevu se jak ve zvýšeném zájmu médií o otázku náboženské svobody, tak i v parlamentních iniciativách v zemích jako Itálie, Německo či Belgie. Pozitivně je po této stránce hodnocena také činnost Evropského parlamentu.

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

Zahájení Synody o nové evangelizaci

V neděli 7. října začala ve Vatikánu synoda o nové evangelizaci, jíž se účastní 250 prelátů z celého světa. Relátorem synody je washingtonský kardinál Donald William Wuerl. Ten shrnul předběžné návrhy do úvodní řeči, již přednesl v latině.

„To, co hlásáme, není informace o Bohu, ale spíš sám Bůh, který se stal člověkem,“ zdůraznil. To je východisko, kterým je nutné se řídit v dnešní složité době, kdy je „Kristus intelektuálně a ideologicky oddělován od své Církve“, individualismus působí úpadek smyslu pro odpovědnost za druhého, racionalismus mění náboženství „v osobní záležitost“ a pokřtění přestávají praktikovat svou víru.

„Nová evangelizace není program. Jde o nový způsob myšlení, vidění a jednání,“ zdůrazňuje kardinál Wuerl. Je jakousi lupou, přes níž vidíme příležitosti hlásat evangelium, je znamením Ducha Svatého, který nepřestává v Církvi působit. Jejím jádrem je setkání se Zmrtvýchvstalým Pánem, s jeho evangeliem a jeho Církví.

Jde tedy o to, obnovit důvěru v pravdivost křesťanského poselství často narušenou systémem sekulárních hodnot, jež se vydávají za nadřazené životnímu stylu nabízenému Ježíšem. Křesťané musí „překonat syndrom rozpaků“ a hlásat prostý, pravý a hmatatelný poklad, jímž je přátelství s Ježíšem. Toto hlásání však musí doprovázet svědectví života, neboť evangelizovat znamená nabízet zkušenost Ježíšovy lásky, a nikoli „filosofické teze o správném jednání“.

Základy evangelizace jsou tedy trojí: antropologický, který říká, že každý člověk je učiněn k obrazu a podobě Boží a má v sobě přirozenou touhu po společenství s transcendentním; dále kristologický, totiž skutečnost, že Kristus se nám opravdu ukázal a není sociologickým výtvořem či teologickou úchylkou, a konečně ekleziologický, který přináší Kristovu spásu „do Církve a skrze Církev“.

CNS, RaVat

Pokračování synody: Jak hlásat Boha světu, který se po něm neptá

Ve středu 17. října proběhlo všeobecné zasedání synodních otců, které uzavřelo první část synody o nové evangelizaci. Další práce synody bude pokračovat v jazykových skupinách, tzv. *circoli minori*. Hlavní relátor synody kardinál Wuerl shrnul více než dvě stě příspěvků, které dosud na synodě zazněly, a ve čtyřech bodech načrtl nejdůležitější postřehy. Ke každému z těchto bodů pak připojil otázky, které by měly napomoci dalšímu projednávání daných témat.

1. Evangelizace jako zodpovědnost každého křesťana. Otázka zní: Jak mu v tom Církev může pomoci. 2. Rozdílné kulturní, sociální a ekonomické podmínky, v jakých Církev žije v různých částech světa. A zároveň celosvětový dopad sekularizace. Z této skutečnosti vyplývá dotaz – jak zabránit mizení víry, k čemu nás vlastně zesvětštění vyzývá. 3. Pastorační reakce: nutnost jednoty Církve, důležitost svátostí, duchovní obrody Církve. 4. Aktéři nové evangelizace – rodina, laici, kněží.

Další den synody se konala první bilanční tisková konference. Kardinál Laurent Monsengwo Pasinya, arcibiskup konžské Kinshasy, při ní zdůraznil, že evangelizace se musí vyznačovat novým elánem, novými metodami a vyjádřením:

„Jak lze hlásat Boha, Ježíše Krista, světu, který si otázku po Bohu vůbec neklade, nebo si ji klade špatně? Právě tím se naše synoda zabývá. Zatím probíhá dobře. Svatý otec je přítomen a účastníci synody velice otevřeně hovoří o situaci v jednotlivých zemích. V tom spočívá bohatství synody: nikdo nemluví o tom samém. Musíme však pokračovat a jako další krok vybrat z toho, co zaznělo, tzv. *propositiones* – závěrečné propozice. Ty předložíme papeži, který pak rozhodne, jakým způsobem se tyto návrhy zveřejní,“ uvedl kardinál Monsengwo Pasinya.

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Vstoupili jsme do Roku víry. Je to velká milost, radost i nová příležitost.

Milostí je Rok víry proto, že nejde jen o nějaký lidský plán, který se právě začal realizovat. Svatý otec tento Rok vyhlásil z pozice Kristova náměstka na Zemi a v síle charismat, která obdržel jako nástupce apoštola Petra. Za Rokem víry tedy stojí samotný Pán, vždy přítomný, milující a připravený nás obzvlášť obdarovávat.

Rok víry je také radostí. Co může být větším zdrojem radosti, než přátelství s Bohem? On se nám dokonale ukázal v Ježíši Kristu a pozval nás k životu s Ním. A my právě vírou navazujeme životodárné spojení, které nás očisťuje, osvobozuje a činí šťastnými. Stojí za to dát Ježíši svou důvěru, vstoupit v Něj a pozvat ho, aby naplňoval mou duši a pozvedal mne k výšinám božské lásky. *Radujte se stále v Pánu, opakují: Radujte se!* píše svatý Pavel Filipánům. Proč? Protože *Pán je blízko*. Je v nás a my v NĚm. To je možné skrze víru, naději, lásku, křest, Eucharistii, svátost smíření, modlitbu... Víra však zůstává základem i východiskem všech našich ostatních setkání a prožitků s Pánem.

V čem spočívá nová příležitost Roku víry? Můžeme zvláště v tomto roce svou katolickou víru obohacovat dalším vzděláváním, upevňovat ji a prohlubovat modlitbou. Ale také dostáváme novou šanci být nositeli Pána a jeho radostné zvěsti. V moci Ducha Svatého, jenž nám byl darován, můžeme s odvahou, uváženě a také s citem vykročit k našim blízkým i vzdálenějším. Máme je rádi a přejeme jim život s Pánem, přejeme jim katolickou víru, která dává lidskému přežívání vertikální rozměr a potřebný přesah a rozlet.

V záplavě slov a informací, jež se staly každodenní samozřejmostí, může zaznít jasná a mocná zpráva o Pánu, který, ač se za nás z lásky obětoval, žije a je nám blízko. A může zaznít i z našich úst.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

VĚŘIT

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Člověk, který se chce omezit pouze na to, co je exaktně poznatelné, se ocitá v krizi skutečnosti, a stejně tak dochází k odmítnutí pravdy. Zakouší touhu po víře, která se v dnešním světě nevytrácí, nýbrž se stává ještě dramatičtější. Zakouší volání po vysvobození ze žaláře pozitivní skutečnosti, ovšem také volání po osvobození od jedné podoby víry, jež se mu stává břemenem místo formou svobody.

Tím jsme se konečně dostali do bodu, kdy se můžeme ptát: Jak vlastně můžeme takovou víru získat? K tomu je třeba nejprve říci: víra není nějaká redukováná forma přírodovědy, antický nebo středověký předstupěň, jenž musí ustoupit, když přichází to pravé, nýbrž něco podstatně jiného. Není to nějaké předběžné

Duccio di Buoninsegna: Nevěřící Tomáš (1308). Foto: Wikipedia

vědění; v tomto smyslu ovšem používáme i v němčině slovo „věřit“, když říkáme: Věřím, že je tomu tak. Věřit pak znamená asi tolik jako minit. Když však řekneme: Věřím ti, pak toto slovo získá

vá zcela jiný význam. Pak to znamená totéž jako: mám v tebe důvěru, důvěřuji ti, snad dokonce: spoléhám na tebe. Ono Ty, jemuž se svěřuji, mi dává jistotu, jinou, ale ne méně pevnou, než je jistota vycházející z výpočtu a experimentu. Tak je toto slovo chápáno v souvislosti křesťanského Kréda.

Základní forma křesťanské víry není: věřím něco, nýbrž: věřím Tobě. Víra je otevření skutečnosti, která patří jedině důvěřujícímu, milujícímu, vpravdě lidskému, a jako taková nepochází z vědění, nýbrž je původnější, ano, nosnější a ústřednější pro vlastní lidství než vědění.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Kolářek SJ

VÍRY JE TŘEBA VÍCE NEŽ PŘED PADESÁTI LETY

Homilie Svatého otce Benedikta XVI. při zahájení Roku víry

V homilii při liturgické slavnosti na náměstí svatého Petra, která zahájila Rok víry, připomněl Svatý otec, že cíl koncilu, totiž evangelizovat, hlásat Krista současnému člověku, je stejný i dnes.

Dnes s velkou radostí, padesát let po zahájení Druhého vatikánského ekumenického koncilu, začínáme Rok víry. Na připomínku koncilu byla tato slavnostní bohoslužba obohacena o několik specifických znamení: úvodní procesí, které mělo připomenout pamětihodný průvod koncilních otců vstupujících do této baziliky; intonizace evangeliáře stejného jako ten, jenž byl používán během koncilu; odevzdání sedmi závěrečných poselství koncilu, která předám na závěr před požehnáním. Tato znamení mají nejenom připomínat, ale také nabízet perspektivu, která tuto připomínku přesahuje. Vybíjí nás, abychom se hlubším způsobem stali součástí duchovního hnutí, které charakterizovalo Druhý Vatikán, a abychom si je osvojili

a nesli dál v jeho pravém významu. Tímto významem byla a stále je víra v Krista, apoštolská víra, oživená vnitřní pobídkou hlásat Krista každému člověku a všem lidem na pouti Církve cestami dějin.

Rok víry, který dnes zahajujeme, důsledně navazuje na pouť, kterou se Církev ubírala během posledních padesáti let: od koncilu skrze magisterium Božího služebníka Pavla VI., jenž v roce 1967 vyhlásil „Rok víry“, přes Velké Jubileum roku 2000, kterým blahoslavený Jan Pavel II. představil celému lidstvu Ježíše Krista jako jediného Spasitele, stejného včera, dnes a navěky. Mezi těmito dvěma papeži – Pavlem VI. a Janem Pavlem II. – existovala hluboká a naprostá konvergence právě pokud jde o Krista, jenž je středem

kosmu i dějin, a pokud jde o apoštolský zápal hlásat Ježíše světu. Ježíš je středem křesťanské víry. Křesťan věří v Boha skrze Ježíše Krista, který zjevil Jeho tvář. On je naplněním Písma a jeho definitivním interpretem. Ježíš Kristus není jenom předmětem víry, ale jak praví List Židům je Tím, „od něhož naše víra pochází a On ji vede k dokonalosti“ (12,2).

Jako Otec poslal mne...

Dnešní evangelium nám praví, že Ježíš Kristus, zasvěcený Otcem v Duchu Svatém, je pravým a trvalým podmětem evangelizace. „Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst“ (Lk 4,18). Toto Kristovo poslání, tento Jeho pohyb

pokračuje v prostoru a v čase, prochází staletími a kontinenty. Je to pohyb, který vychází od Otce a silou Ducha Svatého nese radostnou zvěst chudým ve smyslu materiálním i duchovním. Církev je prvním a nezbytným nástrojem tohoto Kristova díla, protože je s Ním spojena jako tělo s hlavou. „Jako Otec poslal mne, tak já posílám vás“ (Jan 20,21). Tak pravil Zmrtvýchvstalý učedníkům, dechl na ně a řekl jim: „Přijměte Ducha Svatého“ (Jan 20,22). Bůh je hlavním podmětem evangelizace světa skrze Ježíše Krista. Kristus však předal svoje poslání Církvi, tak učinil a nadále tak činí až do konce časů, tím že učedníkům vlévá Ducha Svatého, který na Ném spočinul a zůstal v Ném po celý Jeho pozemský život, přičemž Mu propůjčil moc, aby „vyhlásil zajatým propuštění, slepým navrátil zrak, zdeptané propustil na svobodu a vyhlásil milostivé léto Páně“ (Lk 4,18–19).

Druhý vatikánský koncil nechtěl učinit víru tématem nějakého zvláštního dokumentu. A přesto byl zcela oživován vědomím a touhou znovu se takřkajíc ponořit do křesťanského tajemství, aby se mohlo účinně předávat soudobému člověku. V této souvislosti se Boží služebník Pavel VI. vyjádřil dva roky po skončení sněmu: „Třebaže koncil výslovně nejedná o víře, mluví o ní na každé stránce, uznává její vitální a nadpřirozený charakter, předpokládá její celistvost a moc a zakládá na ní svoje učení. Stačilo by připomenout některé koncilní výroky, abychom si uvědomili podstatnou důležitost, kterou koncil důsledně a v rámci církevní věroučné tradice přikládá víře, pravé víře, jejímž zdrojem je Kristus a přívodem magisterium Církve.“

Hlásat Krista současnému člověku

Musíme se však nyní vrátit k tomu, kdo Druhý vatikánský koncil svolal a zahájil. Blahoslavený Jan XXIII. v inaugurační promluvě představil hlavní účel koncilu těmito slovy: „Ekumenický koncil má především za úkol střežit posvátný poklad křesťanské nauky a účinněji jej vyučovat. ... Hlavním účelem tohoto koncilu tedy není diskuse nad tím či oním tématem věrouky... Kvůli tomu nebylo koncilu zapotřebí... Nezbytné je, aby jistá a neměnná nauky víry, která musí být

věrně respektována, byla prohloubena a prezentována způsobem, který odpovídá na požadavky naší doby.

Ve světle těchto slov lze porozumět tomu, co jsem tehdy sám zakusil. Na koncilu panovalo dojemné napětí ve vztahu ke společnému úkolu dát zazářit pravdě a kráse víry v naší dnešní době, aniž by byla obětována požadavkům přítomnosti či spoutána minulostí. Ve víře zní věčná přítomnost Boha, který transcenduje čas, a přesto ji můžeme přijmout jedině v našem neopakovatelném dnešku. Proto

Je třeba dát zazářit pravdě a kráse víry v naší dnešní době, aniž by byla obětována požadavkům přítomnosti či spoutána minulostí.

Tommaso Masolino di Panicale: Kázání sv. Petra (1427)
Foto: <http://www.artbible.net>

mám za to, že zvláště při této významné příležitosti je nejdůležitější, aby bylo v celé Církvi oživeno ono pozitivní napětí, ona touha znovu hlásat Krista současnému člověku. Aby však tento vnitřní podnět k nové evangelizaci nezůstal pouze ideálem a nevnášel zmatek, je zapotřebí, aby stál na konkrétním a přesném základě. A tím jsou dokumenty Druhého vatikánského koncilu, které daly tomuto podnětu výraz. Proto jsem již vícekrát zdůraznil nezbytnost vrátit se takřkajíc k „liteře“ koncilu, tj. k jeho textům, aby byl nalezen jeho autentický duch, a opakoval jsem, že v nich spočívá pravé dědictví koncilu. Odvolání se k jeho dokumentům chrání

před upadnutím do krajností anachronických nostalgii či úprku vpřed a umožňuje pochopit novost v kontinuitě. Koncil nevynalezl žádnou novou materii víry, ani nechtěl nahradit tu starou. Spíše měl starost o to, aby tatáž víra byla i dnes dále žita a v měnícím se světě byla vírou živou.

Stále prohlubovat výbavu víry

Pokud se sladíme s autentickým postojem, který blahoslavený Jan XXIII. koncilu dal, budeme ho moci během tohoto Roku víry aktualizovat v rámci jednotného putování Církve, která chce neustále prohlubovat výbavu víry, kterou jí světil Kristus. Koncilní otcové chtěli účinně prezentovat víru a pokud s důvěrou navázali dialog s moderním světem, stalo se tak proto, že si byli jisti svojí vírou, pevnou skálou, na které stáli. V následujících letech však mnozí bez rozlišování přejímali dominantní mentalitu a zpochybňovali samotné základy *depositum fidei* (pokladu víry), který bohužel už nepovažovali za svůj ve svých pravdách.

Jestliže dnes Církev vyhláší Rok víry a novou evangelizaci, pak ne proto, aby uctila nějaké výročí, nýbrž proto, že ji potřebuje ještě více než před padesáti lety! Odpověď na tuto potřebu je stejná jako ta, kterou dali papežové a koncilní otcové a která je obsažena v koncilních dokumentech. Také iniciativa založit Papežskou radu pro novou evangelizaci, které děkuji za zvláštní přínos k tomuto Roku víry, zapadá do této perspektivy. Duchovní zpustošení v těchto desetiletích pokročilo. Co znamenal život a svět bez Boha, bylo možné poznat z některých tragických stránek dějin už během koncilu, ale nyní to vidíme kolem sebe každý den. Rozšířila se prázdnota. Avšak, právě vycházíme-li ze zkušenosti této pouště, této prázdnoty, můžeme nově objevit radost z víry a její životní význam pro sebe, muže i ženy. Na poušti se objevuje hodnota toho, co je pro život podstatné. V současném světě tak existuje bezpočet znamení, která nezřídka – implicitně či negativně – vyjadřují žízeň po Bohu, po nejzazším smyslu života. A na poušti jsou zapotřebí především lidé víry, kteří svým vlastním životem ukazují cestu k zaslíbené zemi a tak udržují naději v bdělém stavu. Žitá víra otevírá srdce

k Boží milosti, která osvobozuje od pesimismu. Evangelizovat znamená dnes více než jindy dosvědčovat nový život proměněný Bohem a tak ukazovat cestu. První čtení mluvilo o moudrosti pocestného (srov. Sir 34,9–13). Cesta je metaforou života a moudrý pocestný je ten, který si osvojil umění žít a může je sdílet s bratřími, jako je tomu mezi poutníky putujícími do Santiaga de Compostela nebo při jiných poutích, které se nikoli náhodou v těchto letech vrací do módy. Jak je možné, že dnes tolik lidí vnímá potřebu vydávat se na tyto poutě? Není tomu

snad proto, že v nich nalézají či alespoň tuší smysl svojí existence ve světě? Můžeme tedy Rok víry pojmout jako putování pouštěmi současného světa, na které si se sebou bereme jen to podstatné: ani hůl, ani mošnu, ani chléb, ani peníze, ani dvoje šaty – jak praví Pán apoštolům, které posílá na cestu (srov. Lk 9,3), nýbrž evangelium a víru Církve, kterou jasně vyjadřují dokumenty Druhého vatikánského koncilu stejně jako *Katechismus katolické církve* publikovaný před dvaceti lety.

Ctihodní a drazí bratři, na 11. říjen 1962 připadala památka Nejsvětější Mat-

ky Boží. Jí svěřujeme Rok víry, jak jsem to učinil před týdnem při pouti do Loreta. Ať na cestě nové evangelizace Panna Maria stále svítí jako hvězda. Kež nám pomáhá uvádět do praxe pobídku apoštola Pavla: „Kristova nauka ať je u vás ve své plné síle: moudře se navzájem poučujte a napomínejte... Cokoli mluvíte nebo konáte, všechno dělejte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci“ (Kol 3,16–17). Amen.

Přeložil P. Milan Glaser SJ

Radio Vaticana

(Krácceno, mezititulky redakce)

MIMO CÍRKEV NENÍ SPÁSY

Dlouhá staletí se v Církvi věřilo, že mimo ni není spásy. Kdo nepřijal křest, nesmířil se před smrtí s Bohem a s lidmi, zabydloval další a další patra pekla, mistrovsky popsáno Dantem v *Božské komedii*.

Později hrůza z věčného zavržení nějak vyprchala. Zvítězilo přesvědčení o milosrdenství, blízké každému citlivému srdci, mne nevyjímaje. Bůh chce spasit každého člověka a sám si dokáže najít cestu, aby k sobě každého přivedl. Tak zněl velmi zjednodušeně nejrozšířenější výklad víry Církve. Nám katolíkům bylo díky němu lehčeji u srdce. Nebylo třeba za každou cenu druhého obracet a přesvědčovat. Stačilo omezit se na nenápadné nabízení evangelia a svědectví života. Pán Bůh si přece i tak poradí... Bůh jistě, ale v posledních letech, desetiletích se stále výrazněji ukazuje, že bez Pána Boha a bez evangelia si neporadí člověk. Život v postkřesťanském světě, ač ve zdánlivém dostatku a pohodlí, se stává peklem. Lidské srdce neuspokojují náhražky náboženství v podobě konzumu, nevázanosti, požitků či hazardu. Bez křesťanství se otřásají v základech rovněž instituce vyrůstající z kořenů křesťanského světa, jako svobodný trh či Evropská unie.

Už dva týdny se údělem člověka, který nezná Krista, zabývají ve Vatikánu biskupové z celého světa. Na první pohled nepřinášejí debaty v synodní aule nic nového. O nové evangelizaci se

Friedrich Pachet: Kristus v předpeklí (1460)
Foto: Wikimedia Commons

přece mluví už víc než třicet let. Nezapustitelnou roli laiků zdůraznil koncil už před půl stoletím. Hnutí jsou naší nadějí přinejmenším od času svatého Josemaríi Escrivy. Při četbě projevů jednotlivých biskupů a poslouchání rozhovorů, které poskytují našemu rozhlasu, mám ale dojem, že si Církev více než dříve uvědomuje, že k Evangelium nejsou alternativy. Nová evangelizace už proto není vnímána v kategoriích nenápadného nabízení, nýbrž jako poslední a jediný záchranný pás pro současný svět. A to je mnoho. Do srdcí věřících se totiž vrací apoštolský nekolid a odpovědnost.

Že by se synoda vracela ke staré formulaci *extra Ecclesiam nulla salus*? Neřekl bych. Biskupové nechtějí strašit peklem, ale z pekla vytahovat.

Synody se účastní také Benedikt XVI. Jen zřídka si bere slovo. Minulý týden si synodní otcové mohli poslechnout rozhovor, který poskytl vatikánské televizi pro film o křesťanství v Evropě. Ukazuje se, že papež se o budoucnost Církve na Starém kontinentu příliš nestrachuje. Ze tří důvodů: za prvé, lidské srdce sice může na jistý čas na Boha zapomínat, nikdy však po něm nepřestane toužit. Za druhé, evangelium je prostě pravdivé a pravda na rozdíl od ideologií nestárne. Za třetí, mladí Evropané cítí nedostatek. Neuspokojují je ideologie ani konzum. Ozývá se v nich hlad po Bohu.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

Církev nepřichází s novými návody na evangelizaci. Výrazněji však vidí, co se děje, když se evangelium nehlásá.

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Kněží a řeholníci zemřelí ve věznicích a táborech nucené práce

Obětí komunistické perzekuce se staly i dvě přední osobnosti církevního života u nás ve 30. a 40. letech 20. století, strahovský opat Stanislav Jarolímek a svatovítský kanovník Josef Čihák.

P. ThDr. Stanislav Bohuslav Jarolímek OPraem

Opat strahovského kláštera, generální vikář premonstrátského řádu a zástupce generála řádu. Narodil se 14. ledna 1900 ve Vilíně u Milevska v selské rodině jako osmý z desíti dětí. Velký vliv na utváření jeho osobnosti měli místní kněží P. Václav Brůha a kaplan Josef Dvořák. Tito duchovní doporučili rodičům pro Stanislava další studia, což pro ně nebylo jednoduché, protože už starší bratr Antonín studoval v kněžském semináři. Od roku 1914 studoval Stanislav dva roky na gymnáziu v Táboře a pak na gymnáziu v Českých Budějovicích, kde v roce 1920 odmaturoval. Po maturitě chtěl vstoupit do kněžského semináře, ale nakonec se rozhodl pro vstup k premonstrátům na Strahov. Od října 1920 absolvoval na Strahově noviciát, po roce složil časné sliby a začal studovat na pražské teologické fakultě. V létě 1923 byl poslán na studia do Říma. Po tříletém studiu na univerzitě Angelicum dosáhl v červnu 1926 titulu doktora teologie. Zde získal velmi dobré jazykové znalosti, ovládal italsku, francouzštinu, částečně němčinu a angličtinu. V létě o prázdninách složil na Strahově slavné sliby a na kněze byl vysvěcen 30. listopadu 1926.

Nejprve nastoupil na kaplanské místo do farnosti Radonice nad Ohří, v letech 1927–1933 působil v Jihlavě. Vedl rozsáhlý apoštolát – vyučoval náboženství na městských školách i ve vesnicích v okolí, sloužil mše svaté, zpovídal, kázal, pohřbíval nejen ve farnosti, ale i v zemské nemocnici, u vojenské posádky a ve věznicích. Významně přispěl k vybudování kostela v Malém Beranově. Pamětníci na něj vzpomínali jako na vzorného kněze, jenž byl oblíben pro své umění jednat s lidmi, bratrský vztah ke spolubratrům, práci na školách i v mariánských družinách.

Strahovským opatem

V roce 1933 byl P. Jarolímek převeden na Strahov a byly mu svěřeny funkce sekretáře opata a magistra noviců. Jako sekretář opata Zavorala se musel často věnovat náboženským, kulturním, hospodářským i politickým kontaktům a organizovat akce na domácí i zahraniční úrovni. V květnu 1939 byl zvolen koadjutorem

P. ThDr. Stanislav Jarolímek OPraem. Foto: archiv autora

– nástupcem opata. 2. července 1942 byl benedikován na opata. Po smrti opata Zavorala v červnu 1942 se stal strahovským opatem a generálním vikářem řádu. Přes velké vytížení především kvůli hospodářským těžkostem a zásobovacím potížím se snažil spolubratry povzbuzovat k opravdovému duchovnímu prožívání premonstrátského povolání, navštěvoval je na farách, sám v klášterním kostele kázal i zpovídal. Ve svých kázáních vybízel věřící k věrnosti víře a národu. Po válce byl vyznamenán československým válečným křížem.

V poválečných měsících byl prací přímo zahlcen – bylo třeba odstranit válečné škody na Strahově, obsadit fary v pohraničí, opuštěné po odsunu premonstrátů ně-

mecké národnosti z kláštera v Teplé, a převzít i jeho správu. P. Jarolímek velmi často kázal, pravidelně zpovídal, vedl exercicie a lidové misie. Účastnil se rovněž generálních kapitul v Římě a v Belgii. V roce 1945 byl také jedním z hlavních kandidátů na arcibiskupský stolec v Praze. Velmi dobře si uvědomoval nebezpečí pro Církev, jež znamenalo poválečné posilování moci komunistů. Proto se snažil varovat spolubratry před naivními iluzemi.

Jsem hotov dát za Církev život

Brzy po komunistickém převratu začaly proticírkevní zákroky. P. Jarolímka se bolestně dotkl vznik komunisty iniciované schizmatické „Katolické akce“ jako rozkolného hnutí v Církvi. Velmi zraňující pro něj bylo, když se pod touto akcí v novinách mezi dalšími fiktivními či vynucenými podpisy kněží objevil i jeho podpis. Protestoval proti zneužití svého jména. V opatském rouchu, s mitrou a berlou vystoupil v neděli na kazatelnu a slavnostně prohlásil: „Na tomto posvátném místě prohlašuji, že jsem nic nepodepsal, že uveřejnění mého jména je záměrné matení věřících. Jsem věrný syn katolické církve, kterou miluji, a jsem hotov za ni i život dát.“

V roce 1949 se u P. Jarolímka objevil vředové onemocnění. Kvůli rostoucím bolestem byl převezzen do vinohradské nemocnice a v lednu 1950 se zde podrobil operaci žaludku. Lékaři u něj zjistili rakovinu žaludku v pokročilém stadiu. Po nemocničním pobytu byl poslán do péče sester boromejek do Piešťan. Přes veškerou péči se jeho zdravotní stav spíše zhoršoval. Ke klidu nemocného rozhodně nepřispívaly zprávy o zatčení představených mužských řádů a následném procesu s nimi. Určitě si dobře uvědomoval, že i on měl být zatčen a je jen otázkou času, kdy si pro něj StB přijde. V druhé polovině července nařídila StB

jeho předání na internu piešťanské nemocnice – měl být pod stálým dozorem a co nejdříve být připraven pro předání do vazby. V polovině srpna byl převezen do nemocnice sester alžbětinek v Bratislavě a léčen ozařováním. V této nemocnici byl 16. září zatčen, a to jako poslední oběť pro připravovaný český monstrproces s biskupy a jejich pomocníky.

Strahovský opat byl obviněn z velezrádných kontaktů s bývalými ministry české protektorátní vlády, tedy z kolaborace (!), ze snah o revizi pozemkové reformy, ze zabránění realizace nového školského zákona, z kritických postojů proti komunistickému zřízení a jeho církevní politice. Jako „protistátní“ byla při vyšetřování také označena jeho účast při koncipování a organizaci distribuce pastýřských listů v roce 1949, čtení pastýřského listu „Hlas čsl. biskupů v hodině velké zkoušky“ 18. června 1950 a jeho kritická vystoupení proti státní Katolické akci.

Z lásky k Bohu a k lidem

P. Jarolímek byl odsouzen v monstrprocesu Zela a spol. u Státního soudu v Praze 2. prosince 1950 za velezradu a špionáž na 20 let. Při soudu byl velmi vyhublý a zesláblý, přesto při výslechu a vynesení rozsudku odmítl sedět. Při pronášení svého posledního slova byl předsedou soudu přerušen. Rozsudek přijal se slovy: „Neměli jsme důvěru k dnešnímu systému republiky, rozsudek přijímám z lásky k Bohu a z lásky k lidem.“ Po soudu nebylo ani jeho bratru Antonínovi povoleno ho krátce navštívit.

Zdravotní stav odsouzeného se rychle zhoršoval. Bledozelený, maximálně zesláblý, masivně močící krev byl pan opat 18. ledna 1951 vzhledem k těžkému zánehtu plic (objevilo se u něj chrlení krve) a finálnímu stadiu rakoviny (rakovinné metastázy po celém těle) převezen z věznic do pankrácké vězeňské nemocnice. V noci 31. ledna 1951 ve 21.15 opat Stanislav Jarolímek v 50 letech zemřel. O zuboženosti jeho stavu vypovídá skutečnost, že před zatčením měl 75 kg, zatímco po úmrtí jen 50 kg. Prokurátor Hruban povolil konání pohřbu v Nebušicích u Prahy se mší svatou v uzavřeném kostele za účasti nejbližší rodiny a členů řádu. Na průběh pohřbu prokurátor Čížek

osobně dohlédl. Pan opat Jarolímek zcela naplnil svým životem své opatské heslo: *Fortiter et suaviter* (Statečně a ušlechtilé).

Msgr. Doc. ThDr. PhDr. Josef Čihák

Prelát, kanovník metropolitní kapituly u sv. Víta. Narodil se 11. září 1880 v Obděnicích u Sedlčan v zemědělské rodině. Studoval na reálném gymnáziu v Příbrami v letech 1894–1902. Po maturitě vstoupil do bohosloveckého semináře v Praze. Na návrh rektora byl roku 1902 poslán na studia filosofie a teologie do Říma. 30. března 1907 byl vysvěcen v Lateránské bazilice na kněze. V červ-

Msgr. Doc. ThDr. PhDr. Josef Čihák. Foto: archiv autora

nu téhož roku pak dokončil studia a získal doktorát teologie. Po návratu domů nastoupil na místo kaplana u sv. Havla v Praze 1. Zároveň vyučoval náboženství na několika obecných a středních školách. Od roku 1910 začal působit na pražské teologické fakultě. V letech 1911–1917 zastával úřad kaplana u kostela Matky Boží před Týnem. Po první světové válce odjel do Říma na studia pro přípravu vysokoškolských profesorů teologie a filosofie. Získal zde titul doktora filosofie. V roce 1921 podnikl studijní cesty po Švýcarsku, Německu, Francii. Po návratu v roce 1923 se stal arcibiskupským notářem a synodálním soudcem církevního soudu a také suplentem na teologické fakultě v Praze a přednášel morální teologii. Ve 20. letech vykonal návštěvy charitativních středisek po Evropě, absolvoval speciální charitní kurs a na teologické fakultě pak

přednášel o charitativní práci. Aktivně pracoval v několika náboženských sdruženích – Apoštolské unii, III. řádu sv. Františka, Jednotě kněží misionářů, společnosti sv. Rafaela, pečující o emigranty, či v charitativním sdružení sv. Vincence de Paul, pečujícím o chudé. Také stál u zrodu několika ženských organizací, jako např. Odborového Sdružení katolických pomocnic v domácnosti či Jednoty katolických úřednic.

Kanovníkem u sv. Víta

V roce 1928 byl zvolen metropolitním kanovníkem u sv. Víta, dále konsistorním radou a ordinariátním komisařem Charity pražské arcidiecéze. Od téhož roku se stal také ředitelem Katolické akce v českých zemích. Ve třicátých letech se také stal komisařem ženských řádů – karmelitek a sester kongregace Cyrilometodějské. Rovněž se věnoval publikační a redaktorské činnosti a publikoval desítky textů v náboženských časopisech. Byl členem vědecké sekce Křesťanské akademie a Lidové akademie. V roce 1947 byl jmenován prelátem arcijáhmem Svatovítské kapituly, patřil tedy k předním osobnostem Arcibiskupství pražského a spolupracovníkům arcibiskupa Berana.

Jako výrazně exponovaný kněz, svatovítský kanovník a blízký spolupracovník arcibiskupa Berana byl jako nepohodlný 18. července 1950 zatčen a přiřazen do procesu s českými biskupy a jejich spolupráci. Při přelíčení konaném 27. 11. – 2. 12. 1950 u Státního soudu v Praze byl v monstrprocesu s biskupem Zelou a spol. odsouzen pro trestné činy velezrady a vyzvědačství na 10 let. P. Čihák byl obviněn, že při své práci na konzistoři vedl „archiv štvavých protistátních letáků, oběžníků a pastýřských listů“, tyto pak dále předával a rozmnožoval. Rovněž byl obviněn, že byl arcibiskupem Beranem vybaven tzv. fakultami a s tajně vysvěceným biskupem Matouškem měl vést „rozvratnickou špionážní síť“ v pražské arcidiecézi. Také měl získávat zprávy nejrůznějšího charakteru a přes klášter sester voršilek je měl dopravovat na internunciaturu.

„Náboženský fanatik“

P. Čihák byl vězněn v Praze-Pankráci, ve Valdicích a od prosince 1951 v Leopold-

dově. Během věznění v roce 1951 byl léčen a operován na vředy, v roce 1953 prodělal ve vězeňské nemocnici dvojí těžký zápal plic. Kvůli svému špatnému zdravotnímu stavu a vysokému věku byl zařazen jen na lehčí práce a od roku 1953 uznán práce neschopným. Přesto však Krajská prokuratura v Nitře v roce 1956 jeho žádost o předčasné propuštění zamítla.

Koncem 50. let byl P. Čihák v posudku náčelníka NPT Leopoldova charakterizován: „... Je náboženský fanatik a náboženskou ideologii šíří i mezi ostatních odsouzených ve svojom okolí. Je ostře zameraný proti ľudovodemokratickému zriadeniu,

čo dáva otvorene najevo každému při svojich rozhovoroch, jako osoba vyššej cirkevnej hodnosti má značný vplyv na odsúdených. Je účastníkom a jedným z vodcov ilegálnej činnosti rim.kat. kňazov v NPT při prevádzaní nedovolených zpovedí a náboženských obradov.“

S rostoucí délkou času stráveného ve věznici se zdravotní stav P. Čiháka stále zhoršoval. Žádosti nemocného o propuštění však nebylo opakovaně vyhověno a P. Čihák zemřel ve vězeňské nemocnici v Leopoldově 18. února 1960 ve věku svých nedožitých 80 let (!). Jako příčina smrti byla v pitevním protokolu stanove-

na srdeční slabost a stařecká sešlost. Jeho trest měl skončit 18. července 1960. Ostatky P. Čiháka byly přes žádost příbuzných zřejmě pohřbeny nakonec v Leopoldově a teprve v roce 1967 bylo umožněno jejich převezení na hřbitov do rodných Obděnic.

Vojtěch Vlček

Další díl v čísle 22/2012

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

MOCNÉ ZBRANĚ DOBROTY A LÁSKY

Homilie při blahořečení františkánských mučedníků

V homilii při blahořečení Čtrnácti pražských mučedníků kardinál Angelo Amato SDB připomněl význam mučednictví jakožto nejvyššího ztělesnění evangelia naděje.

I když jsou Církev a Řád menších bratří františkánů zarmouceny tragickým koncem těchto svých synů, dnes se radují z oslavení nových mučedníků, kteří doslova prožili to, co říká Ježíš: „Blahoslavení jste, když vás budou lidé nenávidět, když vás vyloučí (ze svého středu), potupí a vaše jméno vyškrtnou jako prokleté kvůli Synu člověka. Radujte se v ten den a jásejte, máte totiž v nebi velkou odměnu“ (Lk 6,22–23).

Tato slova okamžitě nastiňují konkrétní pozadí každé evangelizace, která vyvolává násilnou reakci temnot bouřících se proti světlu pravdy a spravedlnosti. Proto apoštol Petr ve svém listě povzbuzuje věřící takto: „I kdybyste museli trpět pro spravedlnost, blaze vám! Nebojte se jich, když vám vyhrožují, a nedejte se zneklidnit. Mějte v srdci posvátnou úctu ke Kristu jako k Pánu a buďte stále připraveni obhájit se před každým, kdo se vás ptá po důvodech vaší naděje“ (1 Petr 3,14–15).

Následovat Krista

V dějinách církve mučednictví zůstává konstantou a blahoslavenství v pronásle-

Tomáš Císařovský: Beatifikační obraz Čtrnácti pražských mučedníků. Foto: TS ČBK

dování je drahocenným znamením *následování Krista (sequela Christi)*. Když totiž mučedníci jako Štěpán, apoštolové a všichni svědkové víry, během dvou tisíc let křesťanství zabítí *v nenávisti k víře (in*

odium fidei), svého mistra a Pána následovali, zpečetili svou věrnost evangeliu krví.

V duchovní síle mučedníků Pán Ježíš ukazuje moc své milosti, která dává bezbranným schopnost snášet jakoukoli křivdu a jakékoli trýznění.

Ve svých pronásledovaných a zabíjených synech Církve projevuje vitalitu svatých synů, která klade odpor nenávisti, temnotám a násilnosti zla, a to překypující silou lásky a odpuštění. A dělá to pokorně, jak ji k tomu povzbuzuje apoštol Petr: „(Dělejte to) ovšem s jemností a skromností. Musíte však mít přitom sami dobré svědomí! Pak se budou muset zastydět za své špatné řeči ti, kdo pomlouvají vaše dobré křesťanské chování. Je přece lépe, abyste snášeli utrpení – chce-li to tak Bůh – za to, že jednáte dobře, než za to, že jste udělali něco špatného“ (1 Petr 3,16–17).

Přemáhat zlo dobrem

Tito hrdinní svědkové Krista se stávají soli země a světlem světa. Dokazují, že ďábelské moci zla je možné klást odpor pouhými zbraněmi dobroty a lásky. Mučednictví je nejvyšším ztělesněním evangelia naděje.

Jejich slavnostní blahorečení nesměruje k dodatečné pomstě, ale snaží se jen povzbudit nás, abychom přemáhali zlo dobrem, pamětliví Pánova slova, které převrací každou lidskou logiku: „Milujte své nepřátele, prokazujte dobro těm, kdo vás nenávidí, žehňte těm, kdo vás proklínají, modlete se za ty, kdo vám ubližují“ (Lk 6,27–28).

Tertullian to komentuje: „Milovat přátele je obvyklé u všech, ale milovat nepřátele pouze u křesťanů.“ (*Ad Scapulam*, 1,3) A Ambrož dodává: „Zatímco Zákon nařizuje následnou pomstu, evangelium nabízí lásku namísto nepřátelství, dobrotivost namísto nenávisti, přání dobra namísto proklínání, vůči pronásledovatelům pomoc [...]. Oč dokonalejší je atlet, který neslyší urážku!“ (*Expositio Evangelii Secundum Lucam*, 5,73)

Upevňovat ducha lásky

Mučedníci milují skutečně, nejen povrchně, a spolupracují tak na tom dobrém, co je v nepříteli. Vnášejí lásku tam, kde je nenávist, svornost tam, kde je rozdělení, pokoj tam, kde je válka, odpuštění tam, kde je urážka. Pobízejí lidskou společnost k usmíření a k bratrství v pokojném soužití. Tito mučedníci, oběti zla, které se neustále staví proti dobru, nás vyzývají, abychom byli milosrdní, pevní a ve své lásce bez hranic důslední.

Také dnes se nepřítel světla snaží potírat církev, ne až tak zabíjením křesťanů – i když v některých krajích se to stále děje –, jako spíš výsměchem, pohrdáním, odmítáním Ježíšova slova a Božích příkázání. Těto vlně protievangelijní nenávisti má křesťan čelit s odvahou, bez (falešných) lidských ohledů a má upevňovat

Blahoslavení mučedníci ukazují věčnou životní sílu dobra, nepostradatelný kvas pro usmířené, mírumilovné, dobré lidstvo.

ducha lásky. Ve věrnosti Kristu, který je cesta, pravda a život, vzdoruje trvalému ničení své identity příkladem mírného a milosrdného života.

Kultivovat pokoj a porozumění

Blahorečení Čtrnácti pražských mučedníků je tedy pobídkou, abychom čelili přílivu zla postojem odpuštění a bratrství, a tak abychom probouzeli dobro, jež je v kořenech každého lidského srdce.

Znesvěcení posvátného místa a zabití čtrnácti (Bohu) zasvěcených osob tragicky kontrastuje s jejich dobrým životem. Blahoslavení mučedníci nechovali nenávist, ale modlili se, pracovali a konali

dobro. Byli pokornými svědky Kristovy lásky, jeho Kalvárie, jeho odpuštění.

Jejich blahorečení vlévá do našich myslí a našich srdcí postoje pokoje, bratrství a radosti. Dnes je tolik třeba pokojného soužití a porozumění. Seberme to jejich semeno dobra a umožněme, ať se stane majestátním stromem, který přináší květy a plody usmířené a bratrského lidství.

Připomínejme toto utrpení v minulosti, aby všichni křesťané mohli kultivovat pokoj, porozumění, vzájemnou úctu, radost ze společného života bez nenávisti a hořkosti. Pro všechny je to cenná příležitost k obrácení a k návratu k dobru. Tímto blahorečením církev zapečetuje naše ústa „slovem o usmíření“ (2 Kor 5,19).

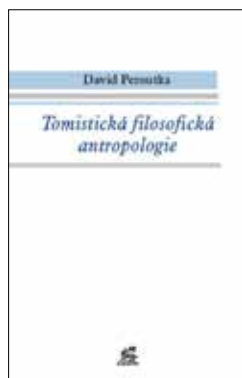
Krev mučedníků není volání po pomstě, ale zpěv odpuštění, magnificat, zpěv chval Pánu. V této lidsky nevysvětlitelné velkodušnosti spočívá tajemství jejich vítězství nad zlem a výzva, abychom překonávali rozdělení a s naléhavostí pokračovali v církevním a sociálním nasazení, směřovaném ke společnému dobru a pokoji.

Právě to je dar, který blahoslavení mučedníci dávají církvi a lidské společnosti. Ukazují věčnou životní sílu dobra, nepostradatelný kvas pro usmířené, mírumilovné, dobré lidstvo.

Angelo kard. Amato SDB
TS ČBK, (Mezititulky redakce)

Z nabídky nakladatelství Krystal OP

Krystal OP, nakladatelství teologické a filosofické literatury
Husova 8, 110 00 Praha 1, tel.: 224 218 440, e-mail: krystalop@volny.cz
on-line knihkupectví: <http://www.krystal.op.cz>

David Peroutka: Tomistická filosofická antropologie

Studie si klade za cíl systematicky poznat lidskou bytost a její základní struktury z ryze filosofických hledisek. Zdá se, že základní lidskou zvláštností je jakási „podvojná“ povaha člověka, kterému připisujeme jednak charakteristiky tělesného rázu, a jednak charakteristiky, které bychom nazvali „duševními“, „mentálními“ nebo někdy i „duchovními“. Nositelem obou typů charakteristik, tělesných i duševních, je lidská osoba. Jak vysvětlit tento podvojný charakter lidské osoby? Tato otázka vlastně znamená mnohost otázek: Jedná se o podvojnost jen zdánlivou, nebo skutečnou? A je-li skutečná: v jakém smyslu a v jaké míře jsou obě stránky lidské osoby netotožné? Jak mohou při své netotožnosti spolutvořit skutečnou jednotu osoby? Pokud identifikujeme svou osobu se jsoucнем rozumovým či duchovým, nestane se tak oblast našeho těla něčím, co zůstane vzhledem k naší osobě jaksi vnější, co je s ní netotožné? Publikace zkoumá nejen problém vztahu duše a těla, nýbrž i řadu jiných, souvisejících otázek: problém smyslového a rozumového poznání, smyslového a duchového rázu lidské afektivity, otázku po místě člověka v univerzu apod. *Brož., 200 str., 230 Kč*

ZÁPAS O SPÁSU DUŠE

Tři říjnová jubilea

Letošní říjen přináší několik významných výročí. Všechna se dotýkají zásadní otázky – problému člověka a jeho místa ve světě.

Druhý vatikánský koncil

Především je to 50. výročí zahájení Druhého vatikánského koncilu, kolem něhož se dlouhodobě vznášejí otázníky (tak jako se kdysi vznášely kolem koncilu tridentského). Někteří ho považují za nešťastný krok a přičítají mu za vinu úpadek víry a zbožnosti v dnešní Evropě (a zčásti i v severní Americe); ti zpravidla zapomínají, že např. v Polsku takový úpadek nenastal, zatímco jím právě od šedesátých let trpí Velká Británie, ačkoli anglikánská církev své „Druhé Vaticanum“ neměla.

Jiní dodnes zdůrazňují, že tehdejší reformy „otevřely Církev světu“. Sblížení mezi Církví a světem ovšem nenastalo, protože změnila-li se Církev, ještě více se od té doby změnil svět. Nadšení roku 1968, kdy se i v Latinské Americe náš příklad citoval s tím, že na rozdíl od brutálního socialismu a stejně brutálního kapitalismu u nás vzniká „něco nového“, nemělo dlouhého trvání. Už v dubnu jsme se, můj manžel a já, pokusili na konferenci v Berlíně tuto představu arcibiskupu Camarovi rozmluvit, ale moc jsme neuspěli; patrně to za nás udělaly sovětské tanky v Praze. V každém případě Koncil spadl do doby, kdy vládla představa, že se Západ s Východem sblíží postupnou, klidnou cestou (říkalo se tomu „konvergence“), a že vůbec nastanou lepší časy. Nenastaly – Východ se naopak začal stále více „obrňovat“ proti jakékoli liberalizaci; naopak na Západě sílila hnutí, jež požadovala další a další ústupky Východu.

Prorockými se tak z dnešní perspektivy zdají slova kardinála Wojtyły, který na Koncilu řekl, že v debatě o Bohu nemáme začínat s důkazy Boží existence, ale s „drastickými dopady osamělosti člověka“. Budoucí papež už tehdy zřejmě viděl, že zásadní otázkou je problém člověka a jeho místa ve světě. Vývoj mu dal za pravdu, protože tam, kde se změny

Agnolo Gaddi: Nalezení svatého Kříže, detail (1380). Foto: Wikimedia Commons

Lidé ztratili smysl pro transcendentno. Starají se o záchranu planety, globální oteplování a tak dále, ale ztratili zájem o spásu duše.

chápaly prostě jako liberalizace, vyústily v antropologickou revoluci, s níž zápasíme dnes.

Fatimská zjevení

Druhým výročím je 95 let od fatimských zjevení, přesněji řečeno od „slunečního zázraku“, který viděly tisíce lidí. Zjevení Panny Marie předpovědělo třem portugalským pasáčkům bolševickou revoluci v Rusku, jež stála životy 60 milionů lidí, i novou válku, která nastane během pontifikátu Pia XI. (zemřel roku 1939).

Odpovědí na tyto katastrofy je podle fatimského zjevení cosi podobného vizi kardinála Wojtyły: je to obrácení člověka, obrácení lidí.

Panna Maria měla ve Fatimě říci, že „Rusko rozšíří své bludy po celém světě a zapříčiní války a perzekuci Církve, dobří lidé budou mučeni, Svatý otec bude mnoho trpět a některé národy budou zničeny“. To se také stalo. Ruský bolševismus se rozšířil po celém světě, a zatímco nám přinesl válku studenou, v řadě zemí nastaly války „horké“: vzpomeňme na Afriku, kde vypukla řada válek vyvolaných tzv. povstaleckými hnutími, podněcovanými a financovanými ze Sovětského svazu, a v Asii na Vietnam a zejména na Kambodžu, kde byla vyhlazena podstatná část národa. Také v severní Koreji, kde vláda už po desetiletí ničí vlastní národ, lze mluvit o vyhlazování cestou teroru a hladomorů.

Bitva na Milvijském mostě

Třetím výročím je 1 700 let od bitvy na Milvijském mostě, k níž došlo 28. října 312. Zde se střetl císař Konstantin s uzurpátorem Maxentiem. Traduje se, že Konstantin v noci před vítěznou bitvou uviděl na nebi kříž a nápis „V tomto znamení zvítězíš“. Historik Lactantius píše, že Konstantin byl ve snu vyzván, aby upravil znak X na přilbách svých vojáků, a tak prostým ohnutím jednoho ramene vytvořil „monogramatický kříž“. Tak skončilo třísetleté pronásledování

křesťanů. Tisíce jich byly zabity nebo popraveny za to, že odmítli uctívat státního boha. Začala se rodit křesťanská civilizace se svými kostely, kláštery, univerzitami, špitály, sirotčinci, s pokroky práva i morálky.

Edmund Mazza, profesor historie a politologie na Pacifické univerzitě v Los Angeles, klade otázku, zda se dnes „kruh neuzavírá“. Říká, že „moderní svět zapomněl na svůj křesťanský původ, na křesťanské základy umění a vědy, na univerzity i toleranci. ... Křesťanské symboly

jsou strhávány a zakazovány.“ V rozhovoru s agenturou Zenit řekl, že jsme dnes ztratili smysl pro transcendentno. „Lidé se starají o záchranu planety, o globální oteplování a tak dále, ale ztratili jsme zájem o spásu duše.“

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

OPIlý CARSKý DŮSTOJNÍK

Evropské unii chybí sebereflexe

Dvanáctého října oznámil norský Výbor pro Nobelovu cenu laureáta Nobelovy ceny míru pro rok 2012. Stala se jím Evropská unie pro „šest desetiletí trvající přínos EU k prosazování míru a usmířování, demokracie a lidských práv v Evropě.“

Mnozí komentátoři napříč názorovým spektrem poukazují na to, že udělení Nobelovy ceny míru Evropské unii je záměnou příčiny a následku. Mír na starém kontinentě není důsledkem evropské integrace; naopak integrační projekt se mohl uskutečnit díky míru, který byl zajištěn prostředky kolektivní bezpečnosti, jimiž byla svého času Severoatlantická aliance. Ta zabránila pohlčení západní Evropy stalinským režimem. Jistě, evropský projekt, který se zrodil v 50. letech, znamenal bezprecedentní smíření Německa a Francie měrou nevídanou od rozpadu franské říše v 9. století. Pokud byla vhodná doba pro udělení Nobelovy ceny míru, byl to rok 1951, kdy byla Německem, Francií, Itálií a státy Beneluxu podepsána smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli. Plánované hospodářství v těchto komoditách, klíčových pro průmysl, zejména energetiku, strojírenství a rovněž výrobu konvenčních zbraní, fakticky

zabránilo další válce mezi Německem a Francií a zejména neutralizovalo neuralgický bod vzájemného stýkání a potýkání, Lotrinsko. Ani tak není možné říci, že by Francie jednala z čistého altruismu. Po válce zdárně pokračovalo sblížení mezi USA a Velkou Británií a Francie usilovala o větší samostatnost, podpořenou vlastním jaderným programem. Proto se opřela o německý hospodářský

Udělení Nobelovy ceny míru Evropské unii je záměnou příčiny a následku.

zázrak. Klíčové události roku 1956 – suezská krize a maďarská protisovětská revoluce – rozhodly o tom, že Francie souhlasila s referendem v Sársku, jež přineslo zcela očekávaný výsledek, znovupřipojení k Německu. Pro Německo bylo zase klíčové zbavit se nacistického traumatu a získat spojence proti komunismu. Před bezmála padesáti lety vyvrcholilo francouzsko-německé usmíření podpisem Elysejské smlouvy. I to mohlo být oceněno Nobelovou cenou. Poslední moment, kdy bylo lze o podobném ocenění uvažovat, byl začátek 90. let, konec

studené války, ačkoli v době tehdejšího idealismu by legitimnějším nositelem ceny byla například Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, pokračovatelka tzv. helsinského procesu.

Jestliže u zrodu evropského projektu stály vynikající osobnosti, státníci přesahující rozměr volebního období a partikulárních zájmů a vesměs praktikující katolíci – Alcide de Gasperi, Konrad Adenauer, Robert Schuman, potažmo Charles de Gaulle, současné vedení – jak na úrovni národních států, tak zejména v nejvyšších orgánech EU – je tvořeno lidmi nevalných kvalit.

Herman van Rompuy

Herman van Rompuy, který se stal po vstupu Lisabonské smlouvy v účinnost stálým předsedou (prezidentem) Evropské rady, je letitý kariérní úředník-politik, jehož nejlepší charakteristikou je nevýraznost. Postupně vystřídal řadu úřednických a politických pozic, než se stal v roce 2007 předsedou belgické dolní parlamentní komory a o rok později na krátký čas premiérem země. Přestože kdysi býval upřímným katolíkem (je otcem čtyř dětí), jako dítě své doby někdejší horlivost ztratil. Katolický

žurnalista a blogger Paul Beliën, který se s van Rompuyem zná od mládí, dokonce prohlásil: „Herman je jako Saruman, mazaný kouzelník z Tolkienova *Pána prstenů*, který přešel na druhou stranu. Kdyby se staral o to, co my. To už ale neplatí. Postavil si vysokou věž, z níž nad námi všemi vládne.“

José Manuel Barroso

Předseda Evropské komise José Manuel Barroso patřil v salazarovském Portugalsku k vůdcům podzemního maoistického studentského hnutí (které bojovalo jednak proti režimu, jednak proti marxistickým studentům) a po karafiátové revoluci stál v čele ultralevicové strany PCTP-MRPP (Portugalská komunistická strana pracujících – Revoluční hnutí strany proletariátu). Zachoval se televizní rozhovor z roku 1976, v němž Barroso kritizuje buržoazní vzdělávací systém, který staví dělníky a studenty proti sobě. Po opakovaném neúspěchu strany ve volbách (nikdy nedostala ani jedno procento hlasů) vystupuje ze strany a v roce 1980 se stává členem sociální demokracie, která (navzdory názvu) je v Portugalsku stranou napravo od středu a součástí Evropské lidové strany. Barroso postupně stoupá v stranickém žebříčku, stává se ministrem zahraničních věcí, po letech v opozici se stává předsedou své strany a než se stává předsedou Komise, je v letech 2002–2004 premiérem, privatizuje, vysílá portugalské vojáky do Iráku...

V říjnu 2010 podal europoslanec Nick Griffin písemnou interpelaci týkající se členů Evropské komise, kteří byli v minulosti spojeni s komunistickými a marxistickými politickými stranami: kteří to byli a v jakém období; kteří z nich vyjádřili lítost vzhledem k mimořádnému utrpení a ztrátám na životech obětí komunistických režimů 20. století; kteří z nich se své marxistické minulosti úplně zřekli; kolik působí v aparátu Komise lidí s komunistickou minulostí a v jakém postavení. José Manuel Barroso jménem komise odpověděl lakonicky: „Podle vnitřního předpisu mohou být členové Komise i pracovníci jejího aparátu aktivními členy politických stran. Při výkonu svých činností v rámci Komise musí jednat výhradně v zájmu Unie.“

Není úkolem Komise prověřovat nebo hodnotit politickou příslušnost komisařů nebo úředníků.“

Martin Schulz

Předseda Evropského parlamentu, německý socialista Martin Schulz, dokonce občas zapomíná na slušné vychování. Nově se předmětem sporu mezi Evropským parlamentem, Komisí a členskými státy stal návrh úspor v administrativě Unie. Zatímco návrh Komise počítá s úsporou jedné miliardy EUR do roku 2020 zvýšením věku odchodu do důchodu pro úředníky na 67 let, snížením počtu zaměstnanců o 5 % a prodloužením pracovní doby, skupina členských států v čele s Francií, Německem a Velkou Bri-

Jestliže u zrodu Evropské unie stály vynikající osobnosti, státníci přesahující rozměr volebního období a partikulárních zájmů, současné vedení je tvořeno lidmi nevalných kvalit.

tánie požadovala propočty, jak dosáhnout úspor v rozsahu 5, 10 či 15 miliard EUR. Součástí skupiny bylo i Dánsko, které jako předcházející předsednictví bylo požádáno Parlamentem o poskytnutí údajů o podmínkách pro národní úředníky. Dopis, kterým se na dánského představitele obořil předseda Parlamentu Schulz a obvinil Dánsko (a potažmo další členské státy) z neochoty ke spolupráci, nedávno obletěl média. Invektiva střídala invektivu, administrativní styl vystřídala vulgarity hodná opilého carského důstojníka.

Vivian Redingová

Místopředsedkyně Evropské komise Vivian Redingová, kterou Tomáš Břicháček ve svém článku v *Revue Politika* trefně nazývá „La Pasionaria digitálního věku“, s nebývalou vervou nyní prosazuje evropskou legislativu, jež by stanovila nejméně 40% kvóty pro ženy ve vedení podniků kotovaných na burze nebo státních podniků. Přestože členové Rady,

sdužující členské státy, k návrhu vyslovili rozpačitá stanoviska, především vzhledem k tomu, že uvedená věc vůbec nepatří do kompetencí Unie, Redingová s neobvyklou vehemencí zahájila přípravu legislativního návrhu. Početná skupina členských států, které v Radě disponují pohodlnou blokační menšinou, napsala Barrosovi a Redingové dopis, že přijetí uvedené legislativy nepodporují. Komisařka nemá jistou podporu pro připravovaný návrh v kolegiu Komise; přesto na zasedání Výboru Evropského parlamentu pro práva žen a rovnost pohlaví (FEMM) padaly návrhy na to, že by členské státy, které dopis podepsaly, měly být žalovány pro porušení smlouvy o EU z důvodu bránění řádnému legislativnímu procesu.

Otazníky nad aktuálním vývojem

Jedním z neurgických bodů evropské integrace je, že její lídři, jak jsme ukázali na několika málo příkladech, se rekrutují vesměs z tzv. generace '68, lidí, kteří se narodili za války nebo krátce po ní a kteří zpochybnili úsilí otců o hospodářský blahobyt, přimkli se k radikální levici, přihlásili se k sexuální revoluci a ovládli veřejný diskurs, univerzity a s postupem času i veřejné funkce.

Aktuální evropský vývoj vyvolává otazníky. Proces se pro občany stává nepřehledným, s narůstající krizí měnové unie přicházejí návrhy na unii bankovní; José Manuel Barroso otevřeně hovoří o nutnosti federalizace. Jeho rétorika výrazně přitvrzuje, a to v situaci, kdy se další a další země eurozóny dostávají do platební neschopnosti – nově Slovinsko, šestá ze sedmnácti zemí eurozóny. Nezaměstnanost nabývá tragických rozměrů (v Řecku již 26 %, u mladých až 53 %), všude sílí extremismus. Doufejme, že Nobelova cena míru bude pro Unii podnětem pro návrat k hodnotám, jež sdílely osobnosti, které před šesti desítkami let stály u zrodu projektu.

Josef Mudra

Autor působí ve veřejné správě, zabývá se otázkami evropské integrace a mezinárodních vztahů.

VĚŘIT JAKO KŘESŤAN

Důvodem k víře není skutečnost, že se zjevené pravdy jeví jako pravdivé a pochopitelné ve světle našeho přirozeného rozumu. Věříme pro autoritu samého Boha, který se zjevuje; on se totiž nemůže mýlit, ani nás nemůže klamat. (KKC 156)

Prvním předpokladem křesťanské víry je alespoň nějaké uznání, že nám Bůh sám o sobě něco prozradil. Že nám zjevil nějakou pravdu ať už o sobě nebo o svých úmyslech nebo o nás. O křesťanské víře tedy hovoříme, když člověk přijímá za pravdu to, co Bůh zjevil.

Ale jak zjistit, co Bůh zjevil, a že to byl Bůh, který to zjevil? Budou nám muset stačit Boží skutky v dějinách, kterými se prokázal a svědectví Církve, kterou Boží Syn ustanovil krom jiného proto, aby poklad víry uchovávala a neporušený předávala. Samozřejmě je tu nezbytná Boží pomoc, protože víra je Božím darem, ale z naší strany je nutná alespoň nějaká vůle uznat za pravdu, co tvrdí Bůh, bez ohledu, zda jsem nebo nejsem schopný to v tuto chvíli pochopit.

Poznáváme tedy skrze víru s jistotou? Víra nám poskytuje poznání jisté, ale k tomuto poznání v některých případech nedocházíme úvahou a nahlédnutím skutečnosti, že to tak opravdu je (jako

například že 1 a 1 jsou 2), ale uznáním Boží autority a jeho pravdomluvnosti, totiž přijetím toho, že Bůh nám ani nechce lhát, ani nás uvádět do omylu, ale ani se nemůže mýlit.

Proto ve skutečnosti není nikdy rozpor mezi vírou a rozumovým poznáním. Ledaže by se Bůh spletl, ale to by pak nebyl Bůh.

Ve víře se můžeme jen nesnadno mýlit, to kdybychom si špatně vyložili zjevené pravdy, kdežto u poznání – zvlášť skrze smysly – je to docela běžné. Proto se říká, že víra nám dává jistější poznání pravdy než smysly. Proto jsou tak pošetilé výroky typu: Bůh není, protože ho nikdo neviděl.

Přijmout Boží pravdivost není odmítnutím rozumu. Vždyť už pro toto přijetí se rozhodujeme s pomocí rozumu, protože se nám takovéto rozhodnutí jeví jako rozumné. A ono je velmi rozumné mít za pravdu, co nám říká svědek spolehlivý a pravdivý, který nikdy nelhal

a nebyl obelhán, a který svá slova doložil mocnými činy, jak dosvědčili spolehliví svědkové.

Naopak je velmi na pováženou mít rozum a užívat ho a přitom si nevšimnout, skrze to, co máme kolem sebe, skrze vlastní schopnosti rozumu vytvářet úsudky, že nám Bůh chce o sobě něco říct, že nám chce říct něco o nás, o smyslu našeho bytí, o cíli našeho života.

I nevzdělaný věřící, když přijímá za pravdu Boží zjevení, není slepě lehkověrný, ale je rozumně přesvědčený o pravdách zjevených Bohem.

Pravdy, které nám Bůh zjevil a skrze Církev nám je předává, nepřijímáme totiž na základě jejich evidence, ale kvůli autoritě Boha, jenž je Pravda sama.

fr. Cyprián Suchánek OP

P. Mgr. Cyprián Suchánek OP, rektor kostela sv. Bartoloměje v Praze

Plnomocné odpustky v Roce víry

Apoštolská penitenciárie ohlásila podmínky k získání plnomocných odpustků vyhlášených papežem Benediktem XVI. u příležitosti Roku víry. Od 11. října letošního roku do 24. listopadu 2013 je mohou získat věřící, kteří splní obvyklé podmínky, tedy s upřímnou lítostí vyznají hříchy ve svátosti smíření, přistoupí k eucharistii a pomodlí se na úmysl Svatého otce.

Během celého Roku víry mohou věřící získat plnomocné odpustky, když navštíví nejméně tři přednášky o Druhém vatikánském koncilu nebo Katechismu katolické církve.

Další příležitostí k získání těchto odpustků bude pouť do jedné z papežských bazilik, křesťanských katakomb, kated-

rálního chrámu nebo na místo k tomu zvlášť určené místním biskupem. Tam je pak třeba zúčastnit se mše svaté nebo se alespoň zdržet k rozjímání, zakončenému modlitbou Otče náš, vyznáním víry a modlitbou k Panně Marii, apoštolům či patronům daného místa.

Ve dnech k tomu zvlášť určených místním ordinářem lze také získat odpustky na jakémkoli sakrálním místě, kde se věřící zúčastní eucharistie či modlitby breviáře a vyzná svou víru. A konečně příležitostí k získání plnomocných odpustků v Roce víry může být též návštěva místa vlastního křtu a obnovení křestních slibů.

TS ČBK

Nezbytnost katecheze

Krise současné Církve v západním světě je důsledkem zanedbání v katechezi a katolické výchově, říká kardinál Donald Wuerl z Washingtonu, hlavní relátor právě probíhající synody pro novou evangelizaci.

V rozhovoru pro agenturu CNS uvedl, že synoda musí odpovědět na problémy pokoncilní Církve. Zatímco koncil zachoval plnou kontinuitu s katolickou tradicí, realizace jeho závěrů se dostala pod silný vliv sekularizace, která v té době zasáhla západní svět. Projevilo se to zejména v katechezi, jež byla zbavena obsahu. Učilo se pouze o jakési všeobecné ideji, že Bůh nás má rád a my Boha, ovšem bez odkazů k reálnému Ježíši Kristu.

Pokračování na str. 15 dole

Jak to vidí Pavel Hruban

Liberální či konzervativní katolíci? Ani jedno, ani druhé

Dělení katolíků na liberální, konzervativní a progresivní, které se v dnešní době stalo zvykem, nejenže neodpovídá křesťanské tradici, ale je dokonce matoucí.

Svatý otec Benedikt XVI. stanovil na 11. říjen 2012 zahájení Roku víry. Tento Rok by měl být příležitostí zamyslet se nad obsahem naší víry i nad naším vztahem k němu. Námětů bude jistě spousta. Jeden takový bych vám chtěl nyní nabídnout. Již delší dobu přemýšlím nad tím, zda dělení katolíků na konzervativní a liberální, se kterým se dnes všude běžně setkáváme, odpovídá realitě křesťanského učení a praxe, nebo jde pouze o jednu z moderních konstrukcí, kterou se podařilo vpašovat do myšlení dnešních křesťanů.

Po dlouhém přemýšlení jsem dospěl k závěru, že toto dělení není správné, ba co víc, je dokonce nebezpečné. Dává totiž pocit jakési oprávněnosti nacházet se v pozici nesrovnalosti s naukou Církve. Člověk, který má v nějakém bodě naukový problém, si může říci: „No co, v tomto bodě jsem zkrátka trochu liberálnější, vždyť zas tak o moc nejde.“ Jde, protože katolík je podle katolického učení ve svě-

domí vázán povinností být v souladu s učením Církve (věroučná konstituce II. vatikánského koncilu *Lumen gentium*, čl. 25). Pokud není, má se o to snažit, což může být klidně práce na celý život. Nesmí se však tohoto úsilí vzdát.

Samotné pojmy konzervativní – liberální (nebo i progresivní) pokládám v církevním slovníku za diskutabilní. Byly totiž přeneseny z oblasti politiky do církevního prostředí, kde vytvářejí atmosféru polarizace a konkurence, což životu z víry rozhodně nesvědčí. Rovněž jejich význam není jednoznačný. Něco jiného mohou znamenat v naší euroamerické civilizaci a něco jiného třeba v Asii či Africe. Osobně se domnívám, že Matku Terezu z Kalkaty by žádný z hinduistických občanů Indie, kteří v této zemi tvoří většinu, neoznačil za konzervativní, jako to děláme my. Navíc si nejsem jistý, který katolík je vlastně ten správný. Konzervativní, liberální nebo progresivní? A nebo

všichni? Nějak pro to nenacházím měřítko a celé to na mne působí spíše zmateně.

Jaké by tedy mohlo být východisko? Dělení katolíků na konzervativní, liberální či progresivní podle mého názoru odporuje katolické tradici, i křesťanské tradici vůbec, a vnáší do Církve pouze zmatek a nejistotu. Naopak církevní tradici odpovídá dvojice termínů pravověrný nebo nepravověrný. Dokonce se používají ve dvojím významu: pravověrný v nauce (ortodoxie) a pravověrný v životě (ortopraxe). Máme zde i vodítko k orientaci v tom, jestli někdo pravověrný je, či není. Je to poslušnost a věrnost vůči učitelstvímu úřadu Církve (Magisteriu) reprezentovanému biskupským sborem v čele s biskupem římským. Myslím si, že bychom toto měřítko měli v Církvi opět oživit. Hned bychom mnohé věci viděli ostřeji.

*Mgr. Pavel Hruban
pastorační asistent
pro oblast charitativní péče*

Dokončení ze str. 14

Kardinál Wuerl dále připomněl, že Církev na tuto krizi již zareagovala před 20 lety, když vydala *Katechismus katolické církve*. Díky tomu se ve Spojených státech už podařilo obrodit katechezi. Problémem nadále zůstávají církevní univerzity a katoličtí teologové, kteří nerespektují učení Církve ani katolickou identitu svých institucí. V této oblasti zůstalo ještě mnoho práce, přiznává metropolita Washingtonu. V té věci sám nedávno vydal list adresovaný 74 seminaristům své diecéze, v němž je varuje před teologi, kteří ačkoli se sami považují za katolíky, hlásají učení v rozporu s magisteriem Církve. V případě jakýchkoli pochybností sáhněte po katechismu, radí svým seminaristům kardinál Wuerl.

RaVat

Upřesnění

Redakce *RC Monitoru* považuje za důležité vyjasnit formulaci uvedenou v textu autora pana J. Smrčiny (*RCM* 19/2012, str. 15, rubrika *Jak to vidí*), a sice, že „FSSPX se nachází mimo Církev“. Autor

použil vyjádření, kterému lze rozumět dvojím způsobem. Zamýšlený záměr odpovídá výkladu, že Kněžské bratrstvo sv. Pia X. není v jednotě s Církví, jak bylo formulováno v textu o odstavec výše.

Redakce RCM

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Maďarský zákaz provozování heren s výherními automaty rozčeřil klidné vody hazardující Evropy. Parlamentní zrychlené řízení, kdy 238 poslanců hlasovalo pro zákaz, 8 se zdrželo a pouhý 1 byl proti, proběhlo již na začátku října, takže jste patrně o skvělém a promyšleném kroku obdivuhodné vlády této země slyšeli. **Občané země lázní, vína a ostrých jídel, z nichž mnozí stejně jako v jiných evropských zemích, včetně té naší, se ocitli v hmotné nouzi, tak nebudou moci sociální podporu státu prohrát.** Odpůrci nebývale razantního kroku (ovšem nikoli ojedinělého – podobné opatření platí např. v Polsku) mají standardní rétoriku: zákazem se nic neřeší, hazard se přesune do podzemí. Lepší je ho mírně podporovat, stanovit pravidla a systém přiměřené kontroly. Popravdě: skoro ve všem, co nabourává získané chybné návyky a stereotypy vymírající západní civilizace, mezi které životní styl à la *chléb a hry* a *po nás potopa* patří, najdete tento způsob komunikace a argumentace. A ještě vám to odpůrci restrikce hazardu dostupného doslova na každém rohu okoření – že prý to omezuje *svobodu*. Opravdu?

Vstoupili jsme do **Roku víry**. Taková šance! Taková příležitost! A tolik možností, jak s odhodláním, vnitřním rozhodnutím se pro Boha a pro *lepší život* začít lépe, po-

vstat, obrátit se! V závěru mše svaté, která ve čtvrtek 11. října zahájila Rok víry, papež Benedikt XVI. předal sedmero poselství Božímu lidu. Zástupci různých společenských kategorií přijali z rukou Svatého otce tentýž text, který v závěru koncilu – 8. prosince 1965 – převzali představitelé jednotlivých skupin od Pavla VI. Zatímco

Koláž: mimi

tehdy intelektuály reprezentoval Jacques Maritain, francouzský filosof a inspirátor papeže Montiniho, tentokrát zastupoval ty, „kdo putují za světlem a hledají pravdu“, přítel Josepha Ratzingera, německý myslitel **Robert Spaemann**. „Myšlení je něco velkolepého, avšak v první řadě je povinností – běda tomu, kdo úmyslně zavírá oči před světlem!“ vzkazoval koncil filosofické obci a pokračoval: „Myšlení je rovněž zodpovědností – běda těm, kdo zatemňují ducha tisíci úskoků a tak jej sklíču, naplňují

pýchou, klamou a pokřivují!“ Je tedy Rok víry zároveň Rokem myšlení? Pro německou redakci Radia Vatikán R. Spaemann odpovídá: „Věřím, že ano. **Člověk koneckonců musí žít v souladu se sebou samým a pokud mu jeho rozum říká jednu věc a jeho víra její pravý opak, nemůže to tak prostě nechat.** Nemůže se také nechat násilně převálcovat buď vírou nebo rozumem, nýbrž musí se pokusit dospět k nějaké jednotě. A tato jednota existuje již od počátku. Apoštol Pavel nazývá víru *rationabile obsequium*, odůvodnitelná poddanost.“

Neměli byste přehlédnout, že **statisticky každé tři minuty někdo položí život za víru v Krista.** Vyplývá to z výroční zprávy o náboženské svobodě zpracované papežskou nadací Pomoc církvi v nouzi (*Kirche in Not*). V čele černého seznamu je opět Saúdská Arábie, Pákistán a Írán. Obecně platí, že náboženská svoboda je nejčastěji porušována v muslimských oblastech. **V některých zemích světa se situace značně zhoršila během uplynulého roku, např. v Tunisku, Libyi, Egyptě, Sýrii a Číně.** Je možné, že někteří trávíte své letní dny u moře právě např. v Egyptě či Tunisku... Není výše uvedené (ale zpravidla i naprosta nedostupnost katolické mše svaté v neděli) dobrým důvodem tyto destinace minout?

-zd-

28. 10. Ne 30. neděle v mezidobí

Jer 31,7–9, Žl 126, Žid 5,1–6, Mk 10,46–52

29. 10. Po Bl. Marie Restituta Kafková, panna a mučednice

Ef 4,32 – 5,8, Žl 1, Lk 13,10–17

30. 10. Út sv. Marcel

Ef 5,21–33, Žl 128, Lk 13,18–21

31. 10. St sv. Wolfgang, biskup

Ef 6,1–9, Žl 145, Lk 13,22–30

1. 11. Čt Slavnost Všech svatých (Doporučený svátek)

Zj 7,2–4,9–14, Žl 24, I Jan 3,1–3, Mt 5,1–12a

2. 11. Pá Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

Mdr 3,1–9, Žl 116, Řim 8,14–23, Mt 25,31–46

3. 11. So sv. Martin de Porres, řeholník OP

Flp 1,18b–26, Žl 42, Lk 14,17–11

4. 11. Ne 31. neděle v mezidobí

Dt 6,2–6, Žl 18, Žid 7,23–28, Mk 12,28b–34

5. 11. Po sv. Zachariáš a Alžběta, rodiče sv. Jana Křtitele

Flp 2,1–4, Žl 131, Lk 14,12–14

6. 11. Út sv. Leonard (Linhart), poustevník

Flp 2,5–11, Žl 22, Lk 14,15–24

7. 11. St sv. Wilibrord, biskup

Flp 2,12–18, Žl 27, Lk 14,25–33

8. 11. Čt sv. Gottfried (Bohumír), biskup

Flp 3,3–8a, Žl 105, Lk 15,1–10

9. 11. Pá Svátek Posvěcení lateránské baziliky

Ez 47,1–2,8–9,12 (I Kor 3,9c–11,16–17), Žl 46, Jan 2,13–22

10. 11. So Památka sv. Lva Velikého, papeže a učitele církve

Flp 4,10–19, Žl 112, Lk 16,9–15

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctidenní vydáváný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

